

4. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини. Закон України від 23.02.2006 №3477-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, N 30, ст.260. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text> (дата звернення 25.04.2023).
5. Р. Бабанли, П. Пушкар. До питання про (не)релевантне застосування практики Європейського суду з прав людини: практичні поради. Судово-юридична газета. Публікація від 17.05.2019. URL: https://sud.ua/ru/news/blog/140972-do-pitannya-pro-ne-relevantne-zastosuvannya-praktiki-yevropeyskogo-sudu-z-prav-lyudini-praktichni-poradi?fbclid=IwAR2ak_qjq9R1osD0ZqJX-MmffMzvU6GKnB3l5Wcm2ijjBJzYrzk9mabQO40 (дата звернення 25.04.2023).
6. Ющенко Т. Практика ЄСПЛ: переосмислити не можна застосовувати. Публікація на веб-сайті «Pravo UA. Видавництво «Юридична практика» від 23.07.2019 року. URL: <https://pravo.ua/praktika-iespl-pereosmisliti-ne-mozhna-zastosovuvati/> (дата звернення 25.04.2023).
7. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон від 18.03.2004 №1618-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2004. № 40-41, 42. Ст.492. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#top> (дата звернення 26.04.2023).

УДК 34:004:347.77(045)

Кметик Х. В.

*к.ю.н., доцент кафедри цивільного
права і процесу Юридичного факультету,
Національний авіаційний університет*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ФОСТЕРНИХ СІМЕЙ В МЕЖАХ ДІЮЧИХ НОРМ І ЗАКОНІВ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Сучасні підходи до організації фостерних сімей в межах діючих норм і законів Великої Британії розробляються з урахуванням різних наукових теорій і концепцій щодо факторів впливу на соціалізацію прийомних дітей. Кожна з таких теорій і концепцій відображає реальний стан становлення дітей і підлітків у новому соціальному середовищі і кожна з них має свої позитивні аспекти, які варто використати для поліпшення практичної роботи. Ефективність виховних впливів фостерної сім'ї на соціалізацію прийомних дітей значною мірою залежить від їх адекватності соціально-психологічним реаліям перехідного періоду вікового і соціального статусу, характеру входження дитини чи підлітка в систему сімейних відносин в реальних умовах функціонування фостерної сім'ї.

На думку Романовської О.О., можна виокремити три види соціальних функцій фостерної сім'ї у Великій Британії: виховна, реабілітаційна та організаційна. Вказані функції своїми змістом і формами відповідають етапам інтелектуального та емоційного розвитку дітей-сиріт, які визначаються не тільки здібностями прийомних дітей, але й здатністю фостерних батьків та їх рідних дітей налагоджувати взаємини з прийомною дитиною [1].

Дії місцевих органів державної влади та різних благодійних організацій по розміщенню дітей у фостерних сім'ях базуються на документах, які регламентують діяльність різних зацікавлених структур і окремих осіб чи сімей, серед яких варто зазначити: Акт про дітей 1989 року (Children Act 1989) – основний закон, що регламентує опіку над дітьми та послуги з патронату над дітьми; Акт про стандарти опіки 2000 року (Care Standards Act 2000) – встановлює регулятивний та інспекційний режим, національні мінімальні стандарти у даній сфері; Акт про дітей (вихід з опіки) 2000 року (Children (Leaving Care) Act 2000) – регулює порядок надання послуг особам, які вийшли з-під опіки; Акт про дітей 2004 року (Children Act 2004) – встановлює вимогу до місцевих органів державної влади сприяти навчанню дітей, які знаходяться під опікою, та запроваджує інститути уповноваженого у справах дітей, місцевих рад захисту, директорів служб у справах дітей, провідного члена служб у справах дітей та встановлює мінімальну допомогу на утримання дитини; Акт про дітей та молодь 2008 року (Children and Young Persons Act 2008) – вносить зміни до Акту про дітей 1989 року щодо влаштування дітей під опіку та посилює вимоги щодо відвідування та ролі незалежного ревізора; Акт про дітей та сім'ї 2014 року (Children and Families Act 2014) – передбачає обов'язок місцевих органів державної влади враховувати особливі освітні потреби дітей або обмеження їх можливостей, а також контролювати надання освіти та охорони здоров'я; Акт про дітей та соціальну роботу 2017 року (Children and Social Work Act 2017) – містить принципи корпоративного батьківства, положення про визнання довгострокової опіки як постійного варіанту; Акт про захист даних 2018 року (Data Protection Act 2018) – встановлює чіткі засади законного та належного використання даних про дітей і застосовується як до уже існуючих записів про дітей, так і до записів щодо потенційних, поточних і попередніх прийомних опікунів [2].

Згідно діючих норм і законів Великої Британії, фостерна сім'я є способом запропонувати дітям і підліткам дім, поки їхня сім'я не в змозі про них піклуватися у зв'язку з різними причинами: від тимчасової хвороби рідних батьків до факту жорстокого поводження вдома або смерті основного опікуна. Фостерними батьками вважаються експерти з догляду за дітьми, які працюють разом із командою професіоналів та які забезпечують дітей найвищими стандартами прийомної опіки.

Фостерна сім'я є тимчасовою домовленістю, оскільки більшість дітей, які перебували якийсь час у фостерних сім'ях, зрештою повертаються до власних сімей. Фостерна сім'я розглядається як процес, відмінний від усиновлення, адже усиновлення – це створення нової, постійної сім'ї для дітей, які більше не можуть проживати у власній сім'ї. Але переважній більшості дітей, які знаходяться під опікою, не потрібна нова сім'я, а скоріше потрібна опіка найвищого рівня, допоки вони не зможуть повернутися до власної сім'ї або переїхати в інше місце. Так, у Великій Британії приблизно три чверті дітей, які знаходяться під опікою, живуть саме у фостерних сім'ях (це щороку близько 4 000 дітей) .

Щоб стати фостерними батьками особа: має мати принаймні 18 років (хоча більшість постачальників прийомних послуг вимагають, щоб такій

особі було не менше 21 року); проживати у Великій Британії або мати відпустку на невизначений термін; мати можливість доглядати за дитиною чи підлітком, часто впродовж повного робочого дня.

Тривалість догляду за дитиною залежить від типу фостерної сім'ї: вона може коливатися від однієї ночі до багатьох років, аж поки дитина не стане повнолітньою.

Усі фостерні батьки отримують допомогу на утримання дитини. Зазвичай, мінімум такої допомоги становить від 137 до 240 фунтів стерлінгів на тиждень, але деякі постачальники прийомних послуг платять більше. Загальна сума допомоги залежить від таких речей, таких як: місце проживання фостерних батьків, вік дитини та наявність у неї особливих потреб.

Процедура набуття правового статусу фостерних батьків може тривати до восьми місяців, адже він починається з моменту подання заяви від потенційних фостерних батьків до моменту видання рішення відповідної служби [3].

Згідно статистики Департаменту освіти у Англії станом на 31 березня 2022 року: 57 540 дітей проживали у фостерних сім'ях; це 70% із 82 170 дітей, які перебували під опікою поза власними сім'ями; існувало близько 43 905 фостерних сімей.

Згідно статистики Міністерства охорони здоров'я у Північній Ірландії станом на 31 березня 2022 року: 3 008 дітей проживали у фостерних сім'ях; це 83% із 3 624 дітей, які перебували під опікою поза власними сім'ями; існувало близько 3 009 фостерних сімей.

Згідно статистики уряду та інспекції з догляду Шотландії станом на 31 липня 2021 року: 4 500 дітей проживали у фостерних сім'ях; це приблизно 3/4 дітей, які перебували під опікою поза власними сім'ями; існувало близько 3 415 фостерних сімей.

В Уельсі станом на 31 березня 2022 року: 4 915 дітей проживали у фостерних сім'ях; це приблизно 69% дітей, які перебували під опікою поза власними сім'ями; існувало близько 3 800 фостерних сімей [4].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Романовська О.О. Фостерна сім'я Великої Британії як соціально-педагогічне середовище підтримки особистості дитини: автореф. дис...канд. пед. наук: 13.00.05; Національний педагогічний ун-т ім. М.П. Драгоманова. К., 2002. 20 с.
2. Fostering legislation in England. URL: <https://www.thefosteringnetwork.org.uk/policy-practice/policies/fostering-legislation-in-england> (дата звернення: 10.04.2023 р.).
3. Everything you need to know about becoming a foster parent. URL: <https://educationhub.blog.gov.uk/2022/11/10/everything-you-need-to-know-about-becoming-a-foster-parent> (дата звернення: 10.04.2023 р.).
4. Fostering statistics. URL: <https://www.thefosteringnetwork.org.uk/advice-information/all-about-fostering/fostering-statistics> (дата звернення: 10.04.2023 р.).